

Predkladacia správa

Ministerstvo financií Slovenskej republiky predkladá Návrh zákona o správcoch úverov a nákupcoch úverov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona bol vypracovaný na základe úlohy B.4 uznesenia vlády SR č. 252/2022 k návrhu na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc a Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2023.

Účelom návrhu zákona je vytvoriť novú právnu úpravu, ktorá preberá požiadavky ustanovené v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2167 z 24. novembra 2021 o správcoch úverov a nákupcoch úverov a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2014/17/EÚ (ďalej len „smernica 2021/2167“), a tým transponovať citovanú smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku na dosiahnutie súladu s legislatívou Európskej únie (ďalej len „EÚ“).

Návrh zákona sleduje viacero cieľov, ktoré majú primárne riešiť problematiku nesplácaných úverov a podporiť rozvoj sekundárnych trhov s nesplácanými úvermi v EÚ. Návrhom zákona sa má dosiahnuť zavedenie komplexnej stratégie na riešenie nesplácaných úverov a tým zníženie súčasného objemu nesplácaných úverov a zároveň zabránenie nadmernému vytváraniu nesplácaných úverov v budúcnosti; posilnenie bankovej únie a integrovaného finančného systému posilnením odolnosti hospodárskej a menovej únie voči nepriaznivým otarasom tým, že uľahčí súkromné cezhraničné rozdelenie rizika, pričom zároveň zníži potrebu verejného rozdelenia rizika; zabezpečenie konkurencie v bankovom sektore, zachovanie finančnej stability a podpora poskytovania úverov s cieľom vytvárať pracovné miesta a posilňovať rast v rámci EÚ; zadefinovanie jednotných podmienok na získanie povolenia pre správcov úverov na výkon ich činnosti v rámci EÚ; vytvorenie osobitného rámca na zabezpečenie účinného a efektívneho dohľadu nad cezhraničnými správcami úverov; odstránenie prekážok pre prevod nesplácaných úverov úverovými inštitúciami na nákupcov úverov a stanovenie záruk pre tento prevod pri súčasnom zachovaní práv dlžníkov.

Nákupcovia úverov a správcovia úverov v súčasnosti nemôžu využívať výhody vnútorného trhu v dôsledku prekážok, ktoré vznikajú z dôvodu rozdielných alebo absentujúcich vnútroštátnych právnych predpisov, keďže neexistuje osobitný a koherentný režim regulácie a dohľadu. Veľké rozdiely v regulačných normách prijatých členskými štátmi EÚ prispievajú k fragmentácii trhu, čo obmedzuje voľný tok kapitálu a služieb v rámci EÚ, vedie k nedostatočnej hospodárskej súťaži a spomaľuje rozvoj fungujúceho sekundárneho trhu s bankovými úvermi. Obmedzená účasť investorov a správcov naznačuje slabý konkurenčný tlak na obidvoch trhoch (pre nákup aj pre spravovanie úverov). To má za následok vysoké poplatky, ktoré spoločnosti spravujúce úvery účtujú nákupcom za svoje služby, a nízke ceny, ktoré môžu banky realizovať pri predaji nesplácaných úverov nebankovým investorom, čo znižuje motiváciu bánk zbaviť sa vysokých objemov nesplácaných úverov.

Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/630 sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 zaviedli nové pravidlá, podľa ktorých sa od úverových inštitúcií vyžaduje, aby vyčlenili dostatočné zdroje na to, keď sa nové úvery stanú nesplácanými. Tým by sa mali vytvoriť vhodné stimuly na riešenie nesplácaných úverov v počiatočnom štádiu a zabrániť ich nadmernému hromadeniu. Ak by však objem nesplácaných úverov aj napriek zavedeniu vyššie uvedených mechanizmov príliš vzrástol, úverové inštitúcie by mali mať možnosť predať ich iným subjektom na efektívnych, konkurencieschopných a transparentných sekundárnych trhoch. To je dôvodom vytvorenia novej právnej úpravy

v podobe návrhu zákona, ktorý vytvára právny rámec v oblasti spravovania a nákupu úverov. Návrh zákona ustanovuje požiadavky na udelenie povolenia pre správcov úverov, dôvody, pre ktoré môže byť povolenie odobraté, náležitosti registra správcov úverov, povinnosti vo vzťahu k dlžníkom, požiadavky na úpravu právneho vzťahu medzi správcom úveru a nákupcom úveru, externé zabezpečovanie činností správcov úveru, právny rámec cezhraničných činností spravovania úveru, právne postavenie nákupcov úveru a dohľad nad všetkými dotknutými subjektami v zmysle návrhu zákona.

V článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa Európskemu parlamentu a Rade udeľuje právomoc prijímať opatrenia na aproximáciu ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré smerujú k vytváraniu a fungovaniu vnútorného trhu. Článkom 114 ZFEÚ sa umožňuje, aby EÚ prijala opatrenia nielen na odstránenie súčasných prekážok vytvárania a fungovania vnútorného trhu, ale aj na riešenie prekážok, ktoré odrádzajú hospodárske subjekty od plného využitia prínosov tohto trhu. V článku 53 ZFEÚ sa navyše Európskemu parlamentu a Rade udeľuje právomoc prijímať smernice na koordináciu vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa hospodárskych činností.

Návrh zákona má pozitívne aj negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie, vrátane vplyvov na malé a stredné podniky. Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje iba čiastočne. Návrh zákona má tiež pozitívne sociálne vplyvy. Návrh zákona nemá vplyvy na rozpočet verejnej správy a rozpočty obcí a vyšších územných celkov, životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, služby verejnej správy pre občana ani na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona bol v období od 28.8.2023 do 27.09.2023 predmetom medzirezortného pripomienkového konania, ktorého výsledkom je, že materiál sa predkladá bez rozporov.

Návrh zákona bol dňa 9.1.2024 prerokovaný a schválený Legislatívnou radou vlády SR s pripomienkami, ktoré boli zapracované a materiál sa predkladá na rokovanie vlády SR v novom znení.